

van lezingen en voordrachten, gehouden op bijeenkomsten
van de " O R D E D E R V E R D R A A G Z A M E N "
Voor wekelijkse ontvangst opgeven aan: J. L. Buitendijk.
Alg.Leid., Buys Ballotstraat 11's-G r a v e n h a g e.
Alle correspondentie: Alg.Secr. W.Chr.C.v.E I J K E L.
Magnoliastraat 32 's-GRAVENHAGE. Telefoon: 32 44 77.

x in de kantlijn betreft de vraag.
- " " " "het antwoord.

Goeden avond vrienden,

Allereerst moet ik U natuurlijk nog eventjes vertellen - voor degenen die dat zouden vergeten of niet weten - dat wij niet onfeilbaar zijn, dat we fouten kunnen maken en dat we ook niet alles weten. Wij zijn nu eenmaal nog niet zo gelukkig dat we het hele heelal kunnen begrijpen en omvatten. We zijn alleen maar pelgrims op de lange weg die naar God leidt, en juist daardoor wordt het voor ons wel eens wat moeilijk als U gaat zeggen: ja, zij hebben het gezegd en nu gooi ik al het andere over boord en ik accepteer alleen dat, want dan zouden we een té grote verantwoording krijgen vrienden en U zoudt zelf misschien op een gegeven ogenblik last krijgen. Dit is niet alleen bij ons zo, dat is bij de meesten die op aarde werken uiteindelijk het geval. Want ook de z.g. meesters zijn niet onfeilbaar; ze weten alleen veel meer dan U en daardoor hebben ze veel vaker gelijk. En daarom: weest U verstandig en denkt U na, luistert U kritisch, zet niet Uw eigen mening onmiddellijk opzij, maar vergelijk haar met de onze en tracht te besluiten voor U-zelve wat daarvan nu het meest acceptabel is. Alleen op die manier kunt U werkelijk nut hebben van een bijeenkomst als deze, alleen op deze manier kunnen we elkaar helpen om verder te gaan op die grote weg die door de eeuwigheid voert. En daarmee heb ik U dan de gebruikelijke waarschuwing gegeven en ga ik over tot het onderwerp van deze avond. Zoals U weet heb ik beloofd om vanavond terug te komen en een bepaald onderwerp te behandelen n.l.:

DE FIGUUR JEZUS EN WAT MEN OVER HEM VERTELT.

Dat is zo'n onderwerp waar natuurlijk dagen over te praten is, maar dat kan ik niet doen; daar heb ik de tijd niet voor. Ik zal dus een schetsmatige belichting trachten te geven en wanneer die hier en daar wat onvolledig is, stoort U zich daar voor een ogenblik niet aan, maar luistert U goed, dan kunt U zien hoe wij er over denken. Wanneer U het daar niet mee eens bent, is dat Uw volste recht; wanneer U ons gelijk geeft is dat ook Uw eigen zaak, maar zo denken wij er over: Jezus is op aarde gekomen, hij is op aarde gekomen zoals iedereen op aarde komt; Hij is geen heidense God, Hij is niet één of andere wonderlijke speling der natuur, hij is mens. Iets wat Hij overigens van Zichzelf vaak genoeg getuigd heeft, zodat men dat - waar Hij het zelf zegt - toch zeker mag geloven. Daar staat tegenover dat Hij nooit over zichzelf spreekt als de enige Zoon Gods. Slechts indien men Hem dit voorwerpt zwijgt Hij en stemt het al zwiigende dus toe. Hij noemt zich niet Zoon Gods, maar Hij noemt zich Zoon der mensen. En daarmee heeft Hij Zijn eigen positie eigenlijk geloof ik het best gekarakteriseerd, daar zou ik niets beters hierover kunnen zeggen, want Jezus is een mens, een mens die wordt geboren onder omstandigheden die laten wij zeggen, het grandioze in zich draagt. Denkt U maar eens aan het begin: in die dagen ging een decreet van de Keizer, opdat men zoude beschrijven alle volkeren der aarde. Zo staat het er oorspronkelijk, dat is groots. En te midden van dit grootse gebeuren en deze verwarring komt Jezus ter aarde; Hij komt op de wereld niet onmiddellijk als een wonderdoener, maar wel als iemand die als het ware een buitengewoon gesternte heeft en als zodanig wordt Hij ook zeker geaccepteerd. De ouders die kunnen er misschien wat meer in gezien hebben en het is zo dat zeer zeker de mensen in de buurt door deze verschijnselen, door deze geboorte en al wat er mee samenhangt, geroerd worden, maar het is een kind. Als het geen kind was geweest, ach, dan zou je misschien wat anders gedaan hebben dan gelachen tegen de Drie Wijzen uit het Oosten - niet Koningen-Wijzen. En zo kunnen we dan die hele kindsheid verder nagaan en dan zien we steeds weer: Jezus blijkt in de eerste plaats mens. Wanneer Hij in de tempel de anderen verbaast door Z'n wijsheid, dan kunnen we eigenlijk net zo goed aan een wonderkind denken als aan een goddelijk verschijnsel. Dus, in deze jeugd zien we wel dat het kind Jezus een buitengewoon kind is, maar aan de andere kant zien we toch ook dat het normaal leeft als alle andere kinderen in die tijd, in die omgeving. Het heeft veel beleefd en meegemaakt in Z'n leven, nu ja goed, dat uit zich ook in een vroeg-rijpheid en een vroege ontwikkeling, maar daar blijft het bij. En zo komt dan het ogenblik dat deze Jezus zichzelf bewust wordt van een grote waarheid. En zo'n waarheid die ga je niet zonder meer verkondigen; dan ga je eerst eens overwegen: kan ik dat doen, wat betekent het voor mijzelf, wat betekent het eigenlijk in het Al. En dan krijgen we het punt wat we de vorige keer meen ik uitvoerig genoeg besproken hebben reeds, n.l. het punt van de bekoring in de woestijn. Nu is een dergelijke veertigdaagse vasten - dat moeten we even voorop stellen - zelfs heden ten dage nog gebruikelijk, het hoort bij een magisch ritueel en het wordt in sommige gevallen nog gedaan b.v. in Indië, in sommige streken van Azië, maar ook bestaat het - in een ietwat gewijzigde vorm - nog in andere landen, Afrika b.v., Amerika. Men zondert

zich af om daardoor met de Goden te kunnen spreken. En nu moge de periode wat verschillen zo hier en daar, maar het gebruik blijft hetzelfde. Is het zo verwonderlijk om aan te nemen dat deze Jezus inderdaad deze vasten ondergaat? En zou het dan zo vreemd zijn als Hij niet, evenals alle anderen, volledig zich bewust blijft van de omgeving maar juist dan -wanneer het lichaam de uitputtingstoestand nadert - visionen krijgt? De bekoring. En dan gaan we weer verder en dan zien we dat die Jezus Z'n hele leven door leert en helpt, maar dat Hij aan de andere kant toch ook probeert om - laten we zeggen - zo nu en dan de eenzaamheid terug te vinden. Het opvallende van Hem is juist dat Hij niet tracht de menigte zo maar te overdonderen met een paar wonderen, maar dat Hij alleen de menigte tegemoettreedt. Hieruit zouden men kunnen zeggen, is dus de mens, de leraar Jezus, niet geworden tot één van de vele profeten en rijzende krachten, maar Hij is geworden tot één die de mensheid dient, maar slechts dan wanneer die mensheid dat zelve verlangt. En dan krijgen we al die eigenaardige dingen te zien van een Jezus die uiteindelijk de Profeet wordt. Men gaat waarde aan Z'n oordeel hechten; Hij krijgt volgelingen. En daardoor krijgt Hij natuurlijk ook tegenstanders, want hoe hoger men rijst, hoe meer vijanden men krijgt. En Hij staat zeer hoog in de achting van het volk. Deze figuur Jezus dan, dwaalt en trekt door het land, geleid eigenlijk door de intuïtie, niet door de rede. Niemand weet waarom Hij juist op dit ogenblik hier verschijnt, om dan ineens een paar dagen later, een heel eind verder weer op te duiken. Niemand weet waarom Hij zoveel volgelingen en niet meer heeft uitgezocht. Hij gaat en Hij is een geheimzinnige figuur, maar Z'n woorden hebben kracht en meer nog heeft Z'n eigen wezen kracht: Hij doet wonderen, wonderen die vandaag aan de dag in dezelfde vorm misschien nog vertoond worden, over de hele wereld; daar is niet zoveel bijzonders bij. Veranderen van water in wijn? O, er zijn er genoeg die - ook zonder goochelkunst - voor U water in een of andere vloeistof veranderen; er zijn er die U uit het zonnelicht parfum maken, of die U uit het niet een plant doen opschieten. Jezus doet deze dingen ook; Hij geneest zieken, dat gebeurt ook wel meer. Hij geneest op een wonderlijke wijze, dat is waar, maar niets bijzonders. Het zijn dingen die er meer zijn geweest op de wereld. Jezus is een groot Profeet en een grote Macht, daar is men van overtuigd. Maar uiteindelijk, wat Hij doet doen anderen ook, getuige b.v. de Apostel die zich komt beklagen bij Jezus nietwaar, dat iemand die niet tot Zijn volgelingen behoort te zijn, aan de duivelen uitdrijft. Het beste bewijs dat er andere genezers ook zijn. Ja, dat men op een gegeven ogenblik Hem ervan beschuldigt met de duivel duivelen uit te drijven en Hij eigenlijk zo tussen de regels door laat lezen in Z'n antwoord: denk er om, Ik ben niet zo als een ander. Dus tovenaars, die moeten er ook geweest zijn in die tijd; dat staat in de Evangelien. Ja, U moet ze weten te lezen, dat is een feit. Maar alles wat ik hier gezegd heb dat staat er uitdrukkelijk in. En nu moeten we die figuur Jezus ook verder gaan bezien. Heeft Hij werkelijk naar de macht gegrepen? Neen, Hij weigert de verantwoording voor het leven van een ander. Opvallende karaktertrek. Hij is niet de Man die daar als Leider opstaat onder het volk; Hij is alleen degeen die het voor een ander mogelijk maakt voor zichzelf een beslissing te trekken, zelf te zeggen: zo wil Ik het en anders niet. En Hij kan dan wel met een vriendelijk gebaar, zoals bij voorbeeld de tollenaar, Nikodemus, neen, hoe heette die ook weer? Die Hem ook gevolgd is. Nu ja, het doet er niet toe; die kan Hij dan met een vriendelijk gebaar eigenlijk verheffen, maar dat doet Hij ook maar alleen omdat Hij weet dat ook deze mens Hem genegen is, anders had Hij het niet gedaan. In Z'n voorschriften, zoals Hij die aan Z'n leerlingen geeft, staat het zelfs uitdrukkelijk: als ge in een dorp binnenkomt, ga binnen in het eerste huis en vraag voedsel. Geeft men het U niet, nou dan probeert het in het volgende huis; je moet het niet uit gaan zoeken, of het arm of rijk is het blijft gelijk, je moet vragen om gastvrijheid. Weigeren ze je dat, dan ga je weg. Jezus is geen bekeerder; Hij wil niet bekeren, Hij wil alleen een ieder de mogelijkheid geven om Zijn weg te leren kennen en, deze volgende, te komen tot de Vader, het al-scheppend vermogen, tot God. En deze Jezus aanvaardt de consequenties daarvan volledig en zo wordt Hij gekruisigd. En dan krijgen we eigenlijk een hele grote vraag, want daar wordt veel over gestreden. Is deze Jezus nu werkelijk gestorven aan het kruis of niet? Sommige mensen zeggen "neen" en anderen zeggen "ja". Ik voor mij persoonlijk, zover als ik dit na kan gaan, moet ik zeggen "ja". En wij kunnen dit vaak heel wat verder nagaan dan U, dat garandeer ik U. Maar, zelfs indien Hij niet gestorven ware, dan is toch met deze kruisiging Jezus' werkelijk optreden, Zijn werkelijk leraren, afgelopen. Na deze tijd troost Hij de leerlingen, na deze tijd geeft Hij hun als het ware de moed om verder te gaan, maar leraart Hij nog? Neen. Doet Hij nog wonderen? Neen. Hij is, en Hij is als een steun voor diegenen die van Hem steun vragen, maar wonderen doen dat is afgelopen, lering geven, dat is afgelopen; dat doet Hij niet meer. Dus de betekenis van Jezus' leven - van de figuur Jezus - moeten wij vooral zoeken in de drie jaren van Zijn openbaar optreden. Deze periode - die niet precies drie jaar was, maar die symbolisch drager op deze wereld. Voor die tijd was het iemand die misschien die geest eens zou kunnen dragen, nadien is het de Bevrijder, die, zichzelf bevrijd hebbende, nog wel helpt, maar de noodzaak van lering - op deze wijze althans - niet meer inziet. Daar hebben we dan de figuur Jezus, zoals wij Hem zien. En wanneer we zo over Hem praten dan is het heel begrijpelijk dat onmiddellijk de hele wereld zegt: ja maar, dit dan en

dat dan en zus dan en zo dan. Over Jezus wordt zoveel gezegd. Dat gaat vanaf de lieve legenden over het roodborstje, hoe het aan z'n rode vlek op de borst kwam en hoe een bepaalde bloem tot bloeien werd gebracht, nietwaar, tot de onomstotelijke waarheid van al datgene wat later Zijn discipelen hebben verkondigd. Dat gaat vanaf de onfeilbaarheid van de Paus tot de woordelijke waarheid van de Bijbel. Dat hebben de mensen gedaan; dat heeft Jezus nooit gedaan. Jezus heeft nooit de waarde ontkend van de heilige boeken van Z'n volk, maar wel heeft Hij gezegd dat het Oude Verbond geëindigd was, dat staat vast. Dus, de wetten en voorwaarden van dat Oude Verbond gelden niet meer. Hij spreekt het uit en nog geen twee jaar later verkondigen Zijn leerlingen dat het toch wel erg noodzakelijk is dat men zich ook aan de Joods-Hebreeuwse wetten houdt en nog geen vijf jaar later wordt er al over gediscussieerd of de Grieken in de gemeenschap, die de eerste besnijdenis moeten ondergaan voordat zij volwaardig als Christenen kunnen worden geaccepteerd door de Gemeente kunnen worden opgenomen. En men leidt dat dan inderdaad nog terug op Jezus, men tracht het te verdedigen met datgene wat men van Hem geleerd heeft. Maar als dat dan zo was, als Jezus dit dan had bedoeld, waarom hebben ze het dan niet neergeschreven? Waarom wordt er dan nergens over gesproken? En zo kunnen we verder gaan. Men heeft Jezus gemaakt tot een wonderfiguur die hoog-toornend boven de mensen uitstaande, met het hoofd in de wolken, ronschreed op aarde als een God, een God die, nu ja, dan eigenlijk een goddelijke komedie opvoerde op de wereld. Hij heeft geen waarde; dat heeft Jezus zelf ook nooit beweerd. Als Jezus niet werkelijk als mens geleden had, zou dat hele offer en dan zou die hele kruisiging niets waard zijn geweest. En zou een God - het is maar een vraag - zou een God kunnen lijden, krachtens Zijn goddelijke aard? Ik geloof het niet. Nemen we aan dat Jezus God is geweest de gehele tijd; U vertelt het zo vaak, nietwaar? Ja, maar dan moeten we ook afwijzen dat Hij geleden heeft, dat Hij gestreden heeft, dat Hij gewerkt heeft. En nu kan men zich er natuurlijk van af maken - dat men zo gaarne doet - met het wonderbaarlijke van: ja, Gods' wegen kan men niet doorgronden; bij God is alles mogelijk etc. Ik wil het graag aanvaarden, maar een God die - om zich te uiten - eerst moet zondigen tegen Zijn eigen wetten, is voor mij niet acceptabel. Dus deze verhalen beschouw ik eerder als een soort mythologie die opgebouwd is rond Jezus, dan als werkelijkheid. En dan gaan we weer verder, want er wordt zovél gezegd. Er wordt o.a. van Hem verteld dat waar Hij ging, de bloemen bloeiden. Ik geloof wel dat dit een Oosterse overdrijving is, want hetzelfde compliment wordt soms wel eens aan een vrouw gemaakt, nietwaar? We vinden de bloemrijke wonderen soms in een ietwat gewijzigde vorm terug bij de Oosterse poëten. Dus zou het misschien kunnen zijn dat al deze wonderen - zoals ze beschreven worden in de legenden - eigenlijk maar dichtelijke voorstellingen zijn, waarin niet de figuur Jezus wordt belicht, maar de persoonlijke visie van de één of ander op deze figuur wordt gegeven en dan nog vaak in zeer bloemrijke beelden en talen. Men zegt van Jezus, ook dat moeten wij toch nog even aanhalen, dat Hij niet gestorven is, tenminste niet aan het kruis en men zegt dat Hij gevlucht is en ergens begraven werd veel later, als een soort Maraboe, als een soort heilige, als een soort profeet, in een stad, ver verwijderd van Z'n oorspronkelijke land. Wanneer dat waar was, dan zou dat betekenen dat de Profeet dus, zonder een enkele leerling, of zonder een enkel contact met Z'n leerlingen, zou hebben moeten sterven in eenzaamheid en verlatenheid. Ook dit klinkt me tamelijk dwaas. Want uiteindelijk, wanneer Hij dan toch gevlucht zou zijn, dan zou toch een invloedrijk man als Jozef van Arimathea Hem moeten helpen aan de middelen tot die vlucht en die zou toch zeer zeker dan wel ook verder contact met Hem onderhouden hebben, zelfs wanneer dat in die tijd veel moeilijker was dan heden ten dage. Ik bedoel, het is een, men zegt het over Hem en men kan het niet definitief bestrijden op grond van feiten; die feiten zijn niet bekend. Maar alleen het verhaal op zichzelf maakt eigenlijk van Jezus een - nu laten we zeggen - iemand die maar net aan een Profeet was en die voor de mensheid dan toch niet erg belangrijk was. Dat is een visie waarmee ik mij niet kan verenigen. Dan zegt men verder over Jezus dat Hij een meester was. Ik geloof niet dat Jezus of één van de anderen die die naam krijgen, werkelijk meesters zijn. Ze zijn geen heersers, ze zijn dienaren van allen, vrijwillig en zelfgekozen lot, te dienen. En al dienende geven zij hun totale wijsheid en hun totale persoonlijkheid. Dat is volgens mij dan ook wat Jezus heeft gedaan en waardoor Hij kon worden: drager van de Christusgedachte. Christus beschouw ik als iets dat groter is dan Jezus alleen. Christus is voor mij de verlossing. Een verlossing van één wezen in het Al bestaat niet, bestaat wel God, God die verlost doordat men zich van deze God bewust wordt. En het streven naar die bewustwording is de Christusgedachte. En die uit Hij wel in zeer sterke mate; Hij is als het ware in de jaren van Zijn openbare optreden, de Christus op aarde, maar Hij is ook Jezus. En dan gaan we verder. Men zegt van Jezus dat Hij een opvoeding heeft gehad waarbij o.a. in geheimzinnige kloosters, ergens in Voor-Indië zou zijn ingewijd in Boeddhistische geheimen. Ik ben zo vrij dit te betwijfelen. Wij weten dat Hij in Egypte is geweest en wij weten ook - ofschoon U dat niet weet - maar wij weten ook zelfs dat Hij daar een bepaalde opvoeding heeft ontvangen. Maar van een dergelijk iets is ons nooit wat gebleken en wij wijzen dit met vele andere verhalen, naar het rijk der legenden. Dan verder: Jezus was arm; legenden. Jezus wenste niet meer eigendommen te hebben dan Hij nodig had, maar let wel: Zijn kleed is zo

kostbaar dat er om gedubbeld wordt; Hij is altijd weer in staat om grootse maaltijden aan te richten, zij het eenvoudig, maar dan toch maaltijden waar heus wel wat bij komt kijken, denk b.v. aan het Pascha, waarbij Hij toch Z'n dienaren uit kan zenden om dit te doen, zonder meer. Men vertelt van ^{Jezus} dat Hij erg op de geldzak zat. Dit is alleen mogelijk wanneer er ook werkelijk wat in die beurs zit. Ik kan mij niet voorstellen dat iemand zich bij U druk maakt om twee of drie dubbeltjes, wel misschien om twee of drie honderd gulden. En als we dan verder horen dat ~~Jesus~~ uit een goed geslacht was, dan kunnen we zelfs aannemen dat Hij uit een familie komt, waar zo'n paar dubbeltjes of zelfs een paar honderd gulden van weinig belang waren. Dan, Jezus verkeert in de eerste kringen, dat staat dus uitdrukkelijk vastgelegd. Hij komt bij grote heren der Romeinen, Hij komt in contact - voortdurend weer - met de topklasse van het Jodendom - ook wanneer deze vaak Zijn tegenstanders zijn - maar Hij komt er voortdurend mee in contact. En daaruit kunnen we dan ook wel besluiten dat Hij zich op dat peil heeft bewogen, waardoor Hij voor hen belangrijk werd. Dat kan niet zijn geweest als Hij alleen maar een arm mens was, want dan zou men deze armoede zeker niet hebben laten voortbestaan. Jezus was niet arm, maar Jezus weigerde meer te bezitten dan Hij op het ogenblik nodig had en had Hij het nodig dan wist Hij waar Hij het krijgen kon. Men zegt dat Jezus voortdurend kon genezen, dat de aanraking van Z'n schaduw genas. Toch getuigen de Evangelisten zelfs, dat Hij, wanneer Hij genezen had, moe was, zo moe zelfs dat men de kinderen van Hem weg wilde sturen, waarna Hij dan de opmerking maakte: neen, laat de kinderen tot Mij komen. Uit al die legenden en gezegden bouwt zich een figuur op die eigenlijk niet meer thuis hoort in een Christendom, die niet meer thuis hoort binnen geloof dat naar bevrijding streeft, maar eerder in een of ander Pantheon, in één of andere tempel aan alle goden gewijd. Ik geloof dat dit de grote fout is die de Christenheid maakt. De Christenheid is vaak te heidens; de Christenheid heeft in sommige gevallen zelfs niet genoeg gehad aan één Zoon van God, maar heeft er nog een stelletje kleinere goden bij gefabriceerd, zij het dan ook dat men die wat anders genoemd heeft. Er zijn in het Christendom en de verhalen van het Christendom vele dingen die, ofschoon zij misschien oppervlakkig acceptabel lijken, bij nadere beschouwing toch een waarde krijgen, waarbij alleen de geloofsaanvaarding het nog mogelijk maakt die dingen aan te nemen, te geloven. Wanneer men echter dat geloof, dit zichzelf opleggen te geloven - want dat is het nog bij de meesten - ter zijde zou zetten, dan zou blijken dat men, of zeer twijfelachtig of zeer bijgelovig is. Daarom, wat er over de figuur Jezus wordt gezegd, ach, dat wil ik graag met een korrel zout nemen. Wat men daar alles van Hem zegt dat is immers geschreven door mensen die er belang bij hadden, al was het alleen maar door hun eigen overtuiging, om zichzelf misschien te rechtvaardigen tegenover anderen, dat ze dit nu toch aannamen. Die moesten wel wonderlijke verhalen schrijven, die moesten wel het bijzondere en het wonderlijke naar voren brengen. Een enkele maal echter ziet men gelukkig dat er een visie is, die logisch is. Jezus die gaat door de korenvelden is misschien een wat zoetelijke plaat, maar het stelt Jezus in ieder geval voor als een mens, als iemand die ook moet lopen om ergens te komen, als iemand die niet alle elementen zo maar beveelt, maar die gekoesterd wordt door de zon en gestriemd door de wind, nietwaar, en die nat wordt van de regen, die het koud kan hebben en die dorst kan hebben. Wanneer men de figuur Jezus neemt uit de verhalen echter, dan zien we een soort wonder, een soort mensachtige verschijning, die het eigenlijk wel heel gemakkelijk heeft, want als Hij zegt: Ik wil dit niet, dan heeft Hij het niet. Zeker, Jezus had macht, grote macht. En wanneer men van Hem zegt - zoals ook de Evangelist beschrijft - dat Hij met een enkel gebaar de mensen ter wereld kon werpen, hij kon paralyseren, nu ja, dan is dat ook begrijpelijk en niets verwonderlijk. Wanneer men mij zegt: ja maar, Jezus heeft dan toch de kruisdood, het proces en alles wat eraan vast zat moeten aanvaarden, dan zeg ik: Ja, Hij had zich eraan kunnen onttrekken; zeker met Zijn hoedanigheden en Zijn relaties, had Hij dat makkelijk gekund; Hij heeft het niet gedaan. Maar, wanneer men mij dan zegt: dit was een God, dan twijfel ik. Hij is beter dan wij allen bij elkaar, dat staat wel vast; Hij is groter dan één van ons. Hij is ook machtiger dan één van ons, juist door Z'n grootheid, door het feit dat Hij zo dicht tot God gekomen is, dat Hij als het ware God heeft gerealiseerd in Zichzelve en daardoor Zichzelve naast, in en bij God geplaatst heeft. En dan komen we aan het probleem dat ik dan ook nog even aan wil stippen: is deze figuur Jezus dan misschien alleen maar een voorloper geweest van mogelijke andere profeten? Men zegt dat dit waar is. Ook dit betwijfel ik. Als Jezus een ware Profeet is en Hij komt alleen als het ware als voorganger van een andere profeet, dan zou Hij een leugenaar zijn als Hij het niet zegde, want vele profeten vóór Hem die men dan wel ware profeten noemt, die hebben het gedaan, die hebben gezegd: er komt Jezus niet, dat gebeurt ook nog. Dat heeft men maar op Hem toepasselijk gemaakt, geaccepteerd in dit geval, dat is mogelijk, maar al deze profeten waren ware profeten, al deze profeten hebben gezegd dat zij het niet waren, de verlosser, maar dat Hij komen zou. Als Jezus een ware Profeet is dan moet Hij toch gelijk hebben als Hij zegt: Ik ben de weg, de waarheid. En daarom accepteer ik Jezus, neen meer, vereer ik Jezus; ik aanbid Hem niet, ik vereer Hem. Daarom tracht ik Zijn weg te volgen. En ik moet toegeven dat mij dat zelfs in deze wereld, met andere mogelijk-

heden dan de Uwe, wel eens zwaar valt, maar ik maak van Jezus geen God. Jezus is voor mij m'n oudere Broeder, die mij zal beschermen, die mij zal helpen, die mij Zijn wijsheid zal geven, wanneer ik persoonlijk daarnaar verlang. Hij is echter ook voor mij degen die voor het eerst sedert eeuwen de poorten naar de oneindigheid duidelijk heeft aangewezen en de weg daarheen voor de mensen heeft getekend. En daarom is Hij voor mij groot. Niet omdat Hij als Zoon van God geboren werd, niet zelfs om het offer wat Hij gebracht heeft, maar om dat wat Hij was: de vinder van de weg die de weg gewezen heeft. En wanneer we dan verder gaan, dan kan ik nog uit mijn eigen overtuiging erbij zeggen: die Jezus die moet een zeer oude geest geweest zijn, ouder waarschijnlijk zelfs dan de aarde; Hij moet iemand geweest zijn die al zeer hoog stond voordat Hij op deze aarde herboren werd; daarvoor pleit ook Zijn milieu, maar dat doet minder ter zake. Ik heb, vrienden, dit onderwerp voor U willen behandelen en wel, omdat hierover nu eenmaal enige debatten zijn gevoerd. En ik geef onmiddellijk toe dat men mij verschillende kanten hieromtrent aan zal vallen. De Christenheid zal zeggen dat ik niet Christen ben, de anderen zullen zeggen dat ik bijgelovig ben. Maar over een geloof daar kan men eigenlijk moeilijk over praten; men kan het uiteenzetten. Dit is dan ook wel in de eerste plaats wat ik heb getracht te doen. In de tweede plaats heb ik getracht U enige van de gronden aan te geven die mij geleid hebben tot juist deze wijze van geloven in Jezus en Zijn weg. En wanneer er één onder U is die hier dan een opmerking aan vast wil knopen, zal ik dat graag accepteren. Een debat echter over geloofszaken geloof ik dat minder op z'n plaats is, daar het over het algemeen te onvruchtbaar is.

- x Ik zou deze vraag willen stellen: gelooft U dat dezelfde ziel ^{ge}incarneerd is als eerst b.v. in Rama Krishna en daarna in Boeddha en event. nog in Lao-tze en na Christus nog in Mohammed, of zou dat telkens een andere ziel zijn die op gelijke hoogte stond?
- Het aannemen van één ziel - voor al deze figuren - zou ons tot de grote vraag leiden: waarom is deze ziel dan zo in zichzelf verdeeld? Van een dergelijk meester, of beter gezegd leraar, zo'n gezondene - of onverschillig welke van de namen die U noemt - kunnen wij niet verwachten dat die tegen zichzelf verdeeld is. Wanneer hij echter bij incarnaties - die in sommige gevallen slechts enkele honderden jaren naast elkaar liggen - zichzelf eigenlijk zou verwerpen en tegenspreken, zou hier voor mij het bewijs uit voortvloeien dat hij nietswaardig was. En dat willen we toch over geen van deze figuren zeggen. En daarom neem ik aan - en zover als ik dit in mijn wereld kan nagaan is dat ook juist - dat deze figuren te allen tijde nieuwe zielen zijn, dus oud misschien wat betreft ervaring, maar in de vorm van leraar zeer zeker niet. En ik zou niet willen komen tot een vereenzelviging van de geestelijke macht staande achter Jezus met de geestelijke macht die staat achter Rama Krishna of achter Mohammed. Ik geloof dat we dan een fout zouden maken, maar wel ben ik er van overtuigd dat dezen in werkelijkheid zijn broeders, d.w.z. dat zij staan op gelijke, of bijna gelijke hoogte en dat zij zeer zeker met dezelfde taak, in gedachte, op aarde geïncarneerd zijn. Ik hoop dat dat voldoende is.
- x Ja, alleen vraag ik mij af waarom U spreekt van elkaar tegenspreken, want zij geven allen dezelfde leer die alleen door volgelingen anders wordt - in de loop der eeuwen - uitgeduid.
- Het is een aardig argument, maar het klopt niet helemaal, want waar Boeddha eigenlijk de universele God zoekt in het onbewustzijn, zoekt Lao-tze het b.v. in Tao, Tao dat een begrip is van levenshouding. Bij Boeddha levenshouding alleen maar middel, bij Lao-tze levenshouding hoofddoel. En dan kunnen we verder gaan, maar laten we het maar kort laten, Jezus met een zeer zeker toch weer op het universele gebaseerde godsdienst, die leert dat God in U is. En daarnaast weer Mohammed die leert dat wij God eerst buiten ons moeten vinden voor wij in onszelf van God bewust kunnen worden. Er zijn verschillen. En nu kunnen wij als nakomelingen eigenlijk, levende na de tijd van dezen, zeggen: ja, jullie hebben toch wel ontzettend veel gemeen, maar, zou het één ziel geweest zijn, dan zou ik hoogstens kunnen accepteren een herhaling van hetzelfde, echter beter gedefinieerd en meer uitgewerkt. En ik geloof niet dat iemand onder U zou willen beweren dat er een meer dan oppervlakkige overeenstemming bestaat tussen de achtergronden b.v. van Christendom en Islam. Voor beide gelijkelijk zijn de profeten van waarde, maar de achtergronden zijn volledig verschillend. En in deze achtergronden ook vaak de drijfveren die de profeet tot handelen brengen. Ja, z'n hele wijze van handelen is anders. Hetzelfde kunnen wij in het verleden en wanneer wij zelfs de leer van Asir de leer van Rama Krishna en verschillende andere waarheden naast elkaar gaan zetten, dan valt het ons steeds weer op: er is een overeenkomst die onvermijdelijk is, omdat er slechts één waarheid is. Maar er is bij elk van dezen ook te zien een zeer persoonlijke interpretatie van die waarheid en deze interpretaties - door de personen zelf naar voren gebracht - wijst op een volkomen verschillende beschouwingswijze vaak van het Al. En wanneer dat het geval is, kunnen we niet aannemen dat het één geheel is. Zo denk ik er over, U moogt er anders over denken.

- x U hebt gezegd dat Jezus ook een groot Profeet was, nietwaar? Maar het is toch eigenaardig dat je zelfs in het Oude Testament en ook in het Nieuwe, heel vaak teksten tegenkomt, waar Hij uitdrukkelijk wordt aangemerkt als de Zoon Gods.
- Wie zegt dat?
- x Dat lees je dan toch is deze teksten. Hij is zelfs gelijkgesteld ook of verordeneerd door Melchizédek om op deze hoge plaats te wezen, als een Priester.
- Is niet volkomen juist. Melchizédek merkt niet op dat Jezus op een hoge plaats verordeneerd is; hij zegt alleen dat Z'n Priesterschap eens bekroond zal worden en dan geeft hij een beschrijving die inderdaad toepasselijk zal worden op Jezus, wat wat anders is. We mogen één ding niet vergeten, waarde vriend, - en dat doet U schijnbaar - dat wanneer wij Jezus een Profeet noemen, dat we groot gelijk hebben, want Jezus heeft geprofeteerd. En als U daar een voorbeeld van wilt hebben dat wel zeer opvallend is, dan denkt U maar aan de dag dat Hij weende over Jeruzalem. Dus als ik zeg Profeet, dan heb ik groot gelijk, dat ten eerste. Ten tweede als ik Hem neem als Zoon Gods - als één der Zonen Gods - dan kan ik dat ook zeer rustig zeggen: deze is de Zoon Gods, maar ik zeg niet: Hij is de enige en eniggeboren Zoon Gods, wat een verschil is. In het éne geval bedoelt men een uit God voortgekomen schepsal dat tot God terugkeert en met deze God in een zeer onmiddellijk contact kan staan. In het andere geval echter bedoelt men dat God zichzelf als het ware gedeeld heeft en buiten Zijn schepping om dus, speciaal deze éne mens gecreëerd heeft, begrijpt U? En dat dit sedertdien niet meer gebeurd is, voordien niet gebeurd is en dat het nooit meer gebeuren zal. En dit is nu hetgeen waar ik het niet mee eens ben. Ik geloof dat een ieder die in God gelooft en daarnaar handelt, een kind Gods is. En dan kunt gij Uzelve misschien ook eens zoon Gods noemen. En wanneer men U een kind Gods noemt, dan zult ge dat niet kunnen ontkennen. Toch zijt ge mens, nietwaar? Want God heeft inderdaad Jezus gegenereerd, maar dat heeft Hij ook ieder ander gedaan; Hij heeft ieder voortgebracht, geschapen. Hij heeft de hele wereld geschapen met alles wat er op is. En juist daarom zeg ik - wat U ook heeft op kunnen merken - dat ik Jezus beschouw als een oudere en wijzere Broeder, die veel meer weet dan ik en die heel wat meer kan doen dan ik, maar toch mijn Broeder, mijn Broeder die naast mij staat wanneer ik tot God ga en niet een God die tronend mij tegemoetziet. Dat is het verschil, dat ligt in deze formulering. Zegt men Zoon Gods, goed; zegt men eniggeboren Zoon Gods, dan zeg ik "neen", begrijpt U? En dat is ook weer een kwestie van interpretatie, van opvatting; dat ben ik volkomen met U eens, maar dan geloof ik dat - God ziende als de volmaakte macht en de gehele schepping als het voortbrengsel van deze macht - dat ik logischer doordenk in de lijn van wat we aannemen over die schepping, dan degeen die Jezus als eniggeboren Zoon wil verheffen en stellen buiten alle schepping. Ik geloof dat Jezus in de schepping leeft,
- x Dat het een Oude Geest was dat begrijpen we uit Z'n eigen woorden zelfs, want toen de Joden aan Hem de vraag stelden: heeft U dan Abraham gekend? Toen zei Hij: lang voor Abraham was Ik. Dat zijn Zijn eigen woorden dan, nietwaar? Hij gaf daar in dat zelfde gesprek ook te kennen dat Hij steeds in de Vader leeft of met de Vader samen en dat de Vader in Hem was, maar dat die zogenaamde kinderen Abrahams wel eens leugenaars waren en het werk van de duivel deden, terwijl zij dachten dat zij Abrahams kinderen waren.
- Dat is uiteindelijk niets bijzonders. Er zijn heel veel mensen die zeggen dat ze als Christenen God dienen, terwijl ze in werkelijkheid als onmensen de duivel dienen. Ook wat dat betreft niets nieuws onder de zon, maar ik ben blij dat U het punt naar voren heeft gebracht want hiermede heeft U - door het aanhalen van deze tekst op deze wijze - dus bewezen dat er voor mijn visie zeer zeker veel te zeggen valt, waarvoor ik U dankbaar ben. Hebben we nog meer hierover te vragen vrienden? We mogen dat natuurlijk niet te lang rekken, want er komt nog een tweede spreker na mij vóór de pauze. Ik heb al rijkelijk tijd in beslag genomen. Geen vragen meer?
- x Ik wilde U vragen of een gebed nodig is om tot die Christus te komen of tot die Jezus, of dat een zekere sleutel is tot dat mysterie? Hoe moet ik dat eigenlijk opvatten? Ik begrijp dat niet goed.
- Wat is gebed, het ware gebed? Dat is de grote vraag. Het ware gebed is zeer zeker niet m.i. het aaneenrijen van woorden waarin men God probeert allerhand dingen af te bedelen, waar men geen recht op heeft; dat noem ik geen bidden, dat noem ik bedelen. Maar volgens mij is gebed wel een uiteenzetten als het ware aan de hoogstbereikbare instantie in casu God, datgene wat men nodig heeft en datgene wat men van plan is om het te bereiken met het verzoek: indien Gij wilt, help mij. Zoals U misschien als zakenman naar een bank zoudt kunnen gaan en zoudt zeggen: hoort eens vrienden, dat en dat zijn mijn moeilijkheden, dat en dat wil ik eraan doen en zo en zo zal ik verder gaan. En weet U wat zo'n bank dan zegt? Dan zegt zo'n bank: juist, Uw uiteenzetting is bijzonder interessant; wanneer U begonnen bent met deze dingen in de praktijk om te zetten, dan zullen we zeer zeker vol belangstelling toezien en zijn we geneigd U de nodige steun te verlenen. En in deze zelfde termen geloof ik dat het gebed nodig is voor de mens,

niet tegenover God maar om zichzelf te realiseren wat z'n behoeften zijn, wat z'n wensen zijn, om zich verder te realiseren wat eraan te doen is en om dan - als hij werkelijk bidt, nietwaar - onmiddellijk in de praktijk te brengen wat hij ontdekt heeft. En dan geloof ik ook inderdaad dat er een hogere macht is die helpt, maar ik geloof niet dat men Jezus alleen maar met wat bedelarij kan verleiden om nu eens eventjes U te helpen. Gij zult eerst moeten tonen dat ge van goeden wille zijt. En dat hoort dus bij Uw gebed. En pas wanneer dat gebeurd is, ja, dan heeft dat gebed waarde. En bedoelt U deze wijze van bidden dan zeg ik: inderdaad, dit is een magische kracht, een kracht die U in contact brengt met het hoogste, ook met het laagste. Als U staat te vloeken en staat te vertellen dat U dit en dat en U zult het zo doen en U denkt er over na of U het in de praktijk kunt brengen, dan hebt U ook de kwade machten aanbeden, alleen realiseert U het zich niet. En in een dergelijk geval zijn de kwade machten over het algemeen eerder geneigd om U te helpen dan de goede die willen U helpen en dat kan hij niet doen door U de boel cadeau te geven, maar wel door U te helpen om het zelf te verdienen. Maar die kwade macht die wil alleen maar chaos hebben en hoe kan hij U beter in de chaos helpen, nietwaar, dan door U eenvoudig Uw zin te geven. Vandaar dat een vloek meestal eerder uitkomt dan een bede. Ook dat is inderdaad waar. Maar U moet mij niet kwalijk nemen vrienden. Ik ga de volgende spreker nog een ogenblik de gelegenheid geven om het woord tot U te voeren. Goeden avond.

De ORDE DER VERDRAAGZAMEN houdt haar bijeenkomsten iedere Vrijdagavond (8 uur) in het Gebouw "KEN U ZELVEN", de Ruyterstraat 41, D e n H a a g.
Bezoekt deze trouw en introduceer zoveel mogelijk Uw vrienden en kennissen, mits zij van ons werk serieus willen kennismaken.

2de spreker met een onderwerp naar keuze uit de zaal.

- x (Met het omdraaien van de rol worden een paar woorden gemist. Vragensteller informeert naar het standpunt ten opzichte van de vivisectie.
- zover is gekomen en de mensheid toch het recht heeft om het eigen leven zoveel mogelijk en zo goed mogelijk te verdedigen, is een deel der vivisectie gerechtvaardigd, en dat is wel dat deel dat men geen proef zou kunnen nemen zonder een mens aan levensgevaar bloot te stellen, waar men dus geen zekerheid heeft en waar men zonder onnodige kwellingen voor vele mensen - zonder daar enig voordeel verder bij te behalen, zou ik ook nog willen zeggen - door deze proef kan bewijzen dat deze mogelijkheid bestaat. Waar men vivisectie gaat gebruiken om nu eens even uit te vinden of er naast dit goede geneesmiddel misschien nog een andere niet gepatenteerde variatie te vinden is, dan noem ik vivisectie misdadig. Daar waar men een chirurg op een levend weefsel laat opereren, omdat hij het toch ook wel eens een keer moet doen, daar vind ik deze wetenschap verdacht dicht bij het sadisme staan, want dat is ook wel anders te leren. Maar daar waar men b.v. een nieuwe toxine heeft uitgevonden, die zou werken tegen bepaalde parasieten, en deze toxine niet beproefd kan worden direct op de mens - daar zij mogelijk voor het weefsel schadelijk zou kunnen zijn op een onherstelbare wijze - daar is het m.i. wel gerechtvaardigd dat men een dier gebruikt om hierdoor de mens dus event. te redden. Ik vind het niet gerechtvaardigd wanneer men een dier zonder meer doet lijden, maar wanneer men - zoals b.v. in het verleden - overgaat tot het regelmatig injecteren van verschaald slangengif in een dier, om hierdoor dan die toxine in het lichaam op te wekken en het dier hier uiteindelijk sterk onder lijdt, dan vind ik dit toch gerechtvaardigd omdat deze stof hieruit gewonnen, veel menselijk lijden kan verlichten en de mens een zekerheid geeft. Vivisectie zou slechts geheel te veroordelen zijn indien men inderdaad gelooft aan een voorbestemming waarvan geen enkele afwijking mogelijk is. Ik geloof echter dat de mens - op een voorbestemde weg gaande - toch voldoende vrije wil heeft om al of niet van de gelegenheid die hem geboden wordt, profijt te trekken. En ik geloof dan ook dat waar men voor een dergelijke gelegenheid onbaatzuchtig het dier opoffert, dat men een keus heeft gedaan die gerechtvaardigd is. Maar daar waar men tracht om winst te behalen door deze vivisectie, daar waar men dit alleen beschouwt als, nu ja, een aardige oefening misschien, daar geloof ik dat men onverantwoord tewerk gaat, daar men het leven dan niet heilig acht, en alle leven is heilig. Maar zolang als men nog een zekere nutspolitiek moet volgen om zichzelf in stand te houden, blijft toch altijd een deel dezer vivisectie gerechtvaardigd, evengoed als het gerechtvaardigd blijft dat U muggen uitroeit, dat U zich van ongedierte ontdoet en dat U bepaalde schadelijke vogels verdrijft wanneer ze Uw voedselvoorraad aanvallen en dat U ze event. zelfs ter dood brengt. Deze praktijken worden algemeen erkend; dat is dan geen vivisectie, maar het is vaak een even wrede, of nog wredere vernietiging van leven dan bij deze vivisectie. Wij moeten dus wel degelijk eerst kijken: waarom gebeurt het? Hoe gebeurt het? En spaart men zoveel mogelijk het dier, voordat wij werkelijk oordelen mogen. En dan kunnen we alleen datgene veroordelen dat

onnodige kwellingen, onnodig lijden betekent voor het dier, in die zin, dat op een andere wijze hetzelfde resultaat behaald zou kunnen worden. En dan kunnen we verder natuurlijk zeggen: ieder die - zelfs al is het maar uit het lijden van een dier - voordelen voor zichzelf zoekt, die is de naam van "mens" eigenlijk niet eens waardig. En daar zou ik het dan bij laten, dan heb ik het kort en krachtig gemaakt. Is het voldoende?

x Ja, dank U wel.

- Nou, dan zou ik zeggen vrienden: pauseert U maar, dan zal ik voor deze keer met dat kleine hapje tijd dat mij is overgebleven, maar genoeg nemen, dus, goeden avond.

VRAGEN, welke nimmer een persoonlijk karakter mogen dragen, kunt U schriftelijk inzenden aan J.L.Buitendijk, Buys Ballotstraat 11, D e n H a a g. U zult dan te zijner tijd in de VRAGENRUBRIEK het antwoord kunnen vinden.

NA DE PAUZE.

Goeden avond vrienden,

(Dit is onze bekende geestige intelligentie, ook door trouwe bezoekers (sters) wel gekenmerkt als "de bochel"

Ja, U moet niet zo hard "O" roepen, U hoeft geen zorg te maken hoor. Wij hebben wel geen verzekering, maar zover als zekerheid mogelijk is bij ons, verzekeren we de zaak toch wel dat er geen ongelukken gebeuren. Ik heb vandaag het grote genoegen om de VRAGENRUBRIEK te leiden. Nou zal ik zeer lijdzaam trachten te zijn wat die vragen aangaat en het is natuurlijk de vraag of U mij als vragenbeantwoorder werkelijk goed vindt, of dat U mijn antwoorden maar vraagwaardig vindt, maar ik zal in ieder geval m'n best erop doen. Nou, en daar gaat ie dan.

x Hoe oordeelt men bij U over het brengen van bloemen op de graven? Wordt dit op prijs gesteld of zegt dit U in 't hiernamaals niets?

- Nou, kijk eens, als er iemand bloemen op je graf legt, omdat hij je werkelijk lief heeft gehad, omdat hij goed aan je denkt - niet aan zichzelf denkt wanneer hij het doet, maar omdat hij het werkelijk voor jou wil doen - dan is dat prettig; niet om die bloemen hoor, daar is het vaak zonde van. Maar het gaat juist om de gedachte en de ideeën die daarbij verbonden zitten. Maar aan de andere kant geloof ik toch dat het verstandiger zou zijn, om de één of andere arme donder nou een paar stuivers te geven dan om daar een serie bloemen te laten verleppe. Maar dat moet ieder voor zichzelf weten hoor; als het eerlijk en oprecht gegeven wordt ter gedachtenis als het ware, als bevestiging van een band die bestaat of bestaan heeft, nou dan is het voor ons altijd welkom. Dat is toch begrijpelijk? Maar ja, als ze zo met een optocht gaan, nietwaar, dan wandelen ze er heel plechtig heen met een hele grote krans; zetten ze het ding neer en dan gaan ze weg en dan zeggen ze: zo, dat is weer zestig gulden naar de maan. Ja, ik bedoel dergelijke dingen die kunnen ze beter laten. Ja, daar lacht U om, maar dat gebeurt hoor, dat gebeurt.

x Zijn de z.g. seksuele afwijkingen, zoals: fetischisme, flagellantisme, sadisme, masochisme, homo-sexualiteit enz., via de astrologie vindbaar en zo ja, wilt U hierover gegevens verstrekken? (welke planeten, tekens, huizen, aspecten).

- Nou, ik zou zeggen: ik zie er helemaal geen aspect in. Maar toch is dat geloof ik wel astrologisch te berekenen. En nou ga ik even een beetje veel woorden gebruiken, dan weet ik tenminste onder de hand wat ik vertellen moet. Dus, als we daar over al die dingen spreken, dan moeten we wel opletten dat een groot gedeelte van deze z.g. seksuele afwijkingen, niet in feite bestaand zijn, d.w.z. dat zij niet vanuit het lichaam voortkomen maar vanuit de psyche. Wanneer dit het geval is, dan zijn ze astrologisch niet te berekenen; zijn ze echter wel zuiver lichamelijk - en dat komt voor b.v. doordat de hormoonverhoudingen in het lichaam niet in orde zijn - dan is dat altijd wel te vinden. En dan vinden we b.v. dat Jupiter voor homo-sexualiteit een zekere invloed geeft, vooral wanneer hij zich bevindt in Virgo. En dan geloof ik zelfs - er wordt mij hier ingefluisterd - bij 27 tot 30 graden is de mogelijkheid bijzonder groot. Verder, sadistische neigingen zijn over het algemeen bij een ieder aanwezig en kunnen vandaaruit niet direct berekend worden als iets bijzonders. Een sadisme betekent over het algemeen een ruwheid waarbij het lijden niet wordt gezien als iets wat men zelf ook wel eens zou kunnen ondergaan en daardoor een zekere wreedheid; dat komt bij kinderen veel voor. Dan verder fetischisme geloven we niet hier in aanmerking te kunnen brengen voor seksuele afwijking, anders dan zou iedereen die met een amulet of een geluksbandje loopt, eigenlijk ook al een lichte seksuele afwijking hebben. Nou, dat is toch geloof ik niet het geval. Maar misschien is er foetisme bedoeld; dat is wel iets dat heeft n.l. te maken met een ziekelijke afwijking waarbij de faecaliën ook nogal een grote rol spelen. Dergelijke afwijkingen zijn over het algemeen ook psychisch en niet berekenbaar. Echter dus voor een verandering van sexegevoel is een berekening mogelijk. Ik hoop dat dat voldoende is. Ik heb het ook moeten spieken, hoor. Als het niet genoeg is, vraagt U het nog maar eens aan een ander die het beter weet.

- x In de Geloofsbelijdenis staat - hier volgt een gedeelte daaruit - Ik geloof in Jezus Christus, Zijn eniggeboren Zoon onze Heer. Volgt hier dan niet uit, dat Jezus werkelijk De Zoon Gods is?
- Nou, ik zou zeggen daar volgt alleen uit dat Hij dat is volgens degenen die die geloofsbelijdenis heeft opgesteld. En nu kan ik ook wel een geloofsbelijdenis in elkaar gaan knutselen en dan kan ik zeggen: en ik geloof dat de hele maan uit groene kaas bestaat, maar dan is dat ook nog niet waar. Je moet de dingen nu niet met elkaar verwarren, nietwaar? En als alle mensen dat nu gaan geloven dat de maan van groene kaas is, nou dan duurt het totdat ze naar de maan toe zijn, voordat ze tot de conclusie komen dat het geen kaas is, begrijp je? Dus ook niet de veelheid van het aantal personen die zoiets geloven maakt uit of het waar is of niet. En daarom geloof ik dat het erg moeilijk is om een geloofsbelijdenis of een formulering van een bepaald geloof, te gebruiken als een bewijs voor de juistheid van dat geloof.
- x Hoe staat het dan naar aanleiding van het eerste gesprek, met de H. Drievuldigheid? Daar wordt toch mee bedoeld dat Jezus de tweede persoon van de H. Drievuldigheid is, dus de tweede persoon der Godheid?
- Ieder van U heeft een ziel; in de ziel uit zich God, de ziel is de voortbrenger van elke verschijningsvorm, dus de Vader. Uit elke ziel wordt een geest gevormd en wordt een lichaam gevormd. Nou, dan kunnen we de stoffelijke vorm de zoon noemen en de geest de vader, dan hebben we ook een drievuldigheid. Dus we zouden de H. Drievuldigheid kunnen construeren in verhouding tot elke persoon. Begrijpt U wat ik bedoel? En als men natuurlijk weer een geloofsstuk daarvan gaat maken, dat deze Drievuldigheid uit drie personen bestaat, dan is er niet meer over te praten. Wat je gelooft dat geloof je nu eenmaal, want als je niet gelooft dat je gelooft wat je gelooft, geloof je niets.
(Gelach).
- Dus, als dat als geloofspunt staat, dan moeten we het buiten beschouwing laten, maar God is één God in drie personen en God is in U. U leeft krachtens God, krachtens Gods kracht, dus is Gods kracht in U. En zo kunnen we het ook over het Al zeggen. Daar is de grove materie, daar is de kracht die werkt in die materie - de geest nietwaar - de materie zelf, de Zoon, en daar is het scheppend vermogen dat voortbrengend staat tegenover de beide andere vormen en dat we dienstengevolge rustig de Vader kunnen noemen. Ik geloof dat we die Drievuldigheid dan ook op die manier moeten zien. We kunnen daar natuurlijk nog wel een stel babbels over vertellen, maar dit is als antwoord geloof ik wel voldoende. Wilt U er een verhandeling over nou ja, ik zou zeggen: neem dan een ander.
- x Ik dank U wel.
- x Wij zijn het met de laatste spreker niet eens dat vivisectie in bepaalde gevallen gerechtvaardigd is. De ziekten ontstaan door eigen schuld van de mens: verkeerd denken, verkeerde zielehouding, verkeerde voeding. Waarom wordt door U daarop niet meer gewezen?
- Ik geloof niet dat het probleem van de ziekte in verband staat met het probleem van de vivisectie en ik denk wel dat de spreker daarom dat aspect buiten beschouwing heeft gelaten. Wat wordt gezegd is juist: de vatbaarheid voor ziekte ontstaat door een verkeerde levenshouding en indien de geesteshouding snel genoeg omslaat, dan kan daarmee ook in het lichaam een zodanige tegenweer tegen de ziekte worden opgewekt, dat ze weer verdwijnt. Maar aangezien de mensen dat nu wel weten, maar er toch geen gebruik van maken en aan de andere kant graag gezond willen zijn, nietwaar, werken ze met man en macht aan datgene wat ze de gezondheid van de wereld, van de mensheid noemen. En ik zou zeggen: daarmee proberen ze in ieder geval voor een ander wat te doen en daar moet je ze niet in hinderen. Want als we die vivisectie-beweging nu erg sterk door gaan voeren, dan zou je op een gegeven ogenblik wel eens zo'n bordje langs de weg kunnen zetten, nietwaar: zorgt U wel goed voor Uw lintworm? Dan voer je het natuurlijk erg sterk door, maar nou een andere vraag. Ja, ik bedoel, ik wil daar niet alleen gekheid mee maken; ik steek er niet alleen de draak mee. U zou ook kunnen zeggen: je mag geen rat gebruiken om zo eens te kijken of je voor een bepaalde ziekte misschien een geneesmiddel kunt vinden, maar je mag wel de hele wereld rondstrooien met vergif waar die beesten vaak onder grote smarten aan kreperen, omdat ze een gevaar voor de mensheid zijn. En zo zouden we door kunnen gaan. Als je werkelijk anti-vivisectionist bent, dan moet je je niet alleen wenden tegen die wreedheden die met enig nut juist speciaal ten bate van de mensheid worden begaan op geneeskundig gebied, maar ook tegen elke onmenselijke behandeling die het dier wordt aangedaan wanneer het niet precies zo nuttig past in de menselijke beschaving en volkshuishouding als de mens dat nu wel aardig zou vinden. Vergiftige tarwe voor de muizen; reuze leuk voor die beesten, he? Maar owé als er iemand is die zo'n muis nu eens een of andere injectie geeft, of desnoods in z'n voedsel iets geeft om eens te kijken of dat middel nu inderdaad in staat is - zoals hij berekend heeft, nietwaar - om in het lichaam zekere dingen ten gunste te veranderen; dat is wel erg. Ik geloof dat U dan, of de zaak onderschat - maar de consequenties van de werkelijke bescherming van het dier in z'n geheel niet wilt aanvaarden - ofwel dat U geen onderscheid maakt tussen datgene

wat in de menselijke volkshuishouding - die nu eenmaal fouten heeft - noodzakelijk is, wil men er tenminste geen mensen aan opofferen, en datgene wat niet nodig is. En ik geloof dus dat, ofschoon ik het zelf niet gezegd heb, het standpunt van de vorige spreker toch wel enigszins verdedigbaar vind, ondanks het feit dat inderdaad een gezondlevend mens, die geestelijk gezond is en z'n lichaam in goede staat houdt, aan de meeste van die ziekten waartegen die geneesmiddelen worden gezocht, waarschijnlijk niet zal lijden. Maar U zegt toch ook niet: dan maar niet opereren. Als het om een leven gaat dan vindtje het heel normaal dat een mens z'n leven riskeert door z'n maag open te laten snijden of z'n hersens eens te laten bekijken, tenminste als hij ze heeft. Maar U vindt het helemaal niet normaal dat men dan, wanneer een dergelijk lijden voor de mens, een dergelijk gevaar voor de mens, voorkomen kan worden, door daar een ander wezen, dat dan tenminste voor de mens en ook in de gehele vorm, toch nog een ietsje lager staat, dat men dat dan het risico laat ondergaan en dat men daar misschien met enkele proefdieren ook enkele honderden mensen op de duur mee kan helpen. Kijk eens, je moet die dingen logisch doordenken; je moet niet alleen zeggen: ach, die arme dieren. Dat ben ik met U eens: arme dieren. Maar er zijn zoveel arme dieren, die slakken nietwaar, waar je een beetje keukenzout tegen gebruikt, dat zijn ook arme dieren. En daarom, U kunt zeggen... (er wordt schijnbaar in de zaal gezegd of gedacht "dat is wat anders") Neen, dat is niet wat anders, want dat is ook iets wat U voor Uw eigen nut doet. Als U de sprinkhanen uitroeit, nietwaar, zoals ze zo meteen wel weer zullen proberen, dan doet U dat voor Uw eigen nut en voor het nut van de mensheid, nietwaar? En in die omstandigheden acht U het gerechtvaardigd, ofschoon ik ervan overtuigd ben dat het op een andere manier ook zou kunnen hoor, maar zover bent U nog niet, dat U dat weet. En daarom vind ik dit precies hetzelfde. Het gaat per slot van rekening om de mens nut te geven en zolang de hele mensheid afhankelijk is van eigen wreedheid tegenover het dier, om zichzelf in stand te houden en dat is heel wat meer waard dan U denkt hoor -; denk maar eens aan de strijd tegen de konijnen, de strijd tegen de coloradokever en weet ik wat nog meer. Dacht U dat die beesten geen plezier in hun leven hebben? Maar U moet er tegen strijden want anders gaat U eraan. Vindt U het dan zo gek dat de mens, wanneer hij strijd voor z'n eigen bestaan, het dier eerder opoffert dan zichzelf? Dat is nu eenmaal iets wat niet ideaal is, maar wat in de huidige beschavingsvorm en bij de huidige stand der wetenschap nu eenmaal noodzakelijk is. Dat is helemaal geen verschil of je dat nu doet om een ziekte te bestrijden of dat je dat doet om je graan gezond te houden, om te zorgen dat je aardappelen goed blijven. Het is allemaal nodig voor je leven. Pas wanneer je het gaat doen zonder reden en zonder noodzaak, nietwaar, als je bij wijze van spreken een hond een trap geeft omdat je geen honden kunt zien, dan ben je een schoft. Maar als een hond je aanvalt en je geeft hem een trap, dan doe je het zeer natuurlijk, je verdedigt jezelf. En een deel van de vivisectie is geloof ik toch heus wel een poging tot zelfverdediging van de mens en als zodanig in de huidige omstandigheden nog geoorloofd. Maar ik geef toe hoor, dat er heel wat mensen zijn die zeggen: nu ja, het is nodig en het is toch maar een beest, terwijl het eigenlijk niet nodig is. En als U dat nu de wereld uithelpt, laat U dan die bona fide vivisectie voorlopig nog maar bestaan, want er zijn heel wat andere omstandigheden die heel wat erger zijn voor het dier. Nu, dat is natuurlijk mijn persoonlijke visie, gesteund door enkele anderen van ons gezelschap, maar je hoeft je eigen er niet aan te storen hoor, maar zo denk ik er over.

x Dank U wel.

x Eén van de gezichtspunten van de Ahmadiyya Moslim-beweging is: Gelijkheid van man en vrouw. Tot op zekere hoogte ben ik het daar mee eens. Maar mogen wel alle maatschappelijke en leidende posities openstaan voor de vrouw? Ook al heeft ze de kennis is ze m.i. daar geestelijk niet rijp voor en zal ze er nooit rijp voor worden. De man is het genie, de idee, de geest. De vrouw, de praktijk, het instinct, de natuur. En op deze ongelijkheid is het leven, maatschappij, huwelijk etc. gebaseerd. Wat denkt U hiervan?

- Ik geloof dat al zo lang op aarde het genie wordt geleid door de praktijk, de natuur en het instinct, dat de feitelijke bevestiging van deze stand van zaken er niet veel aan af of toe zal doen, want je kunt nu wel zeggen: ik heb als man bepaalde kwaliteiten die de vrouw niet heeft en omgekeerd heeft de vrouw ze natuurlijk ook. Daar waar de man soms niet weet wat hij moet doen, zegt de vrouw onmiddellijk: ja en dat is wel wat op het ogenblik nodig is dat wordt gedaan. En nu kun je natuurlijk zeggen: ja maar, vooral in de hoogste posities daar hebben we behoefte aan - laten we zeggen - een politiek op lange termijn. We moeten niet zorgen dat we morgen te eten hebben, als we het over twee honderd jaar maar hebben. Maar ja, geef mij de vrouw dan maar die zegt: ik moet eerst zorgen dat er morgen wat in de pot is. Dus wat dat betreft geloof ik dat een vrouwelijke visie in vele gevallen, juist in de hoogste posities, een gezond tegenwicht zou zijn voor het al te geniale of misschien het al te onpractische dat de man soms heeft, juist wanneer hij in zijn eigen terrein, op zijn eigen gebied, buitengewoon ver komt. Ik geloof b.v. dat Einstein nooit in staat zou zijn geweest zijn theorieën

op te bouwen, als er niet ook een stel vrouwen was geweest die gezorgd hadden dat de knopen aan z'n jas zaten en dat hij op tijd te eten kreeg. En ik geloof ook zeker dat de vrouw - in het verleden al - bewezen heeft dat ze onder omstandigheden heel goed de baas kan spelen, en we weten dan ook dat er heel veel volken zijn die een matriarchale regering hebben gehad. Matriarchiën zijn heus niet zo zeldzaam. De kwestie is, man en vrouw zijn gelijkwaardig, maar zij dienen - rekening houdende met hun eigen positie - de arbeid die voor het gezamenlijk doel moet worden verricht, zodanig te verdelen, dat elk juist datgene doet waarvoor zij of hij - krachtens speciale begaafdheid, bouw etc. - het beste geschikt is. Met andere woorden, als je zoudt zeggen: vrouwen zijn gelijkwaardig, laat ze dan maar kolen sjouwen, dan zeg ik: met beperking dan toch zeker dat ze zichzelf niet overbelasten. En als je zegt: laat de mannen nu maar eens voortaan de was doen, dan zeg ik: nou met deze beperking dan, dat ze toch eerst wel een cursus nodig hebben. Ja, elk heeft z'n eigen werk waarvoor hij krachtens aanleg het best geschikt is. En zo zou ik de vrouw b.v. niet graag als diplomate zien, of schoon dat ook een hoge positie is, maar ik zou wel degelijk de vrouw als rechter willen zien, want de vrouw - juist krachtens haar instinct en haar praktische inzicht - zal waarschijnlijk meer mens zijn dan de man die maar al te vaak een levend geworden wetboek is in zo'n geval. Ik zou heel graag als Minister van financiën een huisvrouw zien, want die weet tenminste hoe ze op de dubbeltjes moet passen, terwijl de man het evengoed bedoelt maar - zoals we zeggen - te idealistisch is en daardoor z'n eigen doel vaak voorbijrent. Kijk eens, als U van hier, van den Haag weg wilt en U wilt naar Wassenaar, dan moet U zorgen dat U niet in Leiden terecht komt. En de man die is geneigd - wanneer de trein nu eenmaal goed loopt - om even een dutje te doen en de vrouw zit meestal uit het raampje te kijken, of tenminste naar het toilet van haar medereizigers. Die ziet dus wel wanneer het tijd is om uit te stappen. En zo zou ik zeggen: geef de vrouw een gelijkwaardige plaats, daar waar zij krachtens haar wezen voor geschikt is, ja geef zelfs de voorkeur voor een plaats die speciaal de hare is. Zo geloof ik b.v. dat op de duur een vrouwelijke dokter buitengewoon goed op haar plaats is, geloof ik dat er heel veel posities zijn, ook in het bedrijfsleven, waar de vrouw uiteindelijk meer waard is dan de man. Maar ik geloof ook dat een vrouw b.v. nooit op de plaats hoort vanwaar men een geloof verkondigt, want ze wordt te snel fanatiek of ze speelt er mee. Daar is de man, die dan wat wereldvreemder is, beter op zijn plaats. En zo ziet U dus: er zijn honderd mogelijkheden en honderd aspecten, maar we kunnen niet zeggen: laat de man de wereld nu maar eens regeren als het genie, want heren, zijn we eigenlijk niet allemaal miskende genieën? En draait, ondanks deze miskenning, de wereld toch niet verder? Laten we dan ook maar rustig naast het geniale, de praktijk zetten. Edison kon een groot uitvinder zijn, maar voor de elektrische lamp hadden ze de fabriek nodig, want anders dan hadt U ze nu niet gehad. Laat de man rustig het genie zijn, maar laat hij dan niet zeggen: ik kan het alleen wel. Laat hij zeggen: ik kan alleen iets tot stand brengen als genie, wat de moeite waard is, wanneer ik de praktijk naast me heb staan. Nu dat is mijn idee daarover hoor en hier aan onze kant zijn ze het met mij eens, vooral de dames.

Gelach.

- Ja, die zijn er ook!
 - x Leiding. Ik dank U wel en U heeft wel de harten van de dames veroverd hier hoor.
 - Dat helpt me nu weinig!
 - x Wat is de zuivere, de enige visie op de liefde, zoals deze uitgedrukt is in I Cor. 13 door Paulus?
- Hoe denkt U over geloofsvrijheid, gewetensvrijheid en geestelijke vrijheid en wel speciaal in een onverdraagzame wereld, zoals deze zich vandaag aan de dag mani festeert?
- Kan de arbeid van de Orde van de Verdraagzamen ooit beknot worden?
- (Degeen die deze schriftelijke vragen voorleest, leest abusievelijk bekend worden i.p.v. beknot worden, waardoor we een niet bedoeld antwoord krijgen).
- Op het ogenblik dat - ik zal de laatste vraag maar het eerst zeggen - de Orde der Verdraagzamen te bekend wordt, zullen de verdraagzamen nog onverdraagzamer worden dan ze al zijn en zal de verdraagzaamheid alleen een naam zijn. Daarom kan het werk van de Orde alleen in de mens, maar nooit in de massa gebeuren. Ten tweede: ware liefde, ware liefde is het opgeven van het eigen-ik om een ander te dienen, dit beschouwende gelijk het eigen-ik. M.a.w. woorden, de ideale liefde is de liefde die zegt: er is tussen ons geen verschil. Ruth die heeft het eens het eens heel aardig gezegd. U kent het bekende geval toch wel? "Uw volk is mijn volk, Uw land is mijn land; waar gij gaat zal ik volgen". Dat is ware liefde. En dan vraagt U: wat moet er van vrijheid, geloofsvrijheid, gewetensvrijheid etc. terecht komen in een wereld als deze? Ach, die vrijheid die zou een ieder kunnen hebben, wanneer de mensen niet zo dwaas waren, aan te nemen dat iedereen hun mening moet delen of een idioot zijn. Dan zou de bekeringswaan zin wat minder heersen, bekeringswaan zin op elk gebied, vanaf het juiste gebruik van een strijkstok bij een viool tot de juiste wereldpolitiek. En vanaf de juis-

te opinie omtrent het koken van havergortmelk tot het juiste geloof aan God. Geloofsvrijheid, gewetensvrijheid, die kunnen alleen op deze wijze tot stand komen: wanneer men niet tracht een ander te dwingen datgene te doen wat men zelve goed acht, maar slechts zelve werkt in deze richting. Alles wat met dwang tot stand wordt gebracht heeft over het algemeen precies de tegengestelde uitwerking die men ervan verlangt. Daardoor beperkt men zich zelfs door vrijheidsbeperking uiteindelijk in de eigen vrijheid en wordt men slaaf van eigen geloof, opvatting, overtuiging, eigen moraal etc.. En daarom, een werkelijk vrij mens zal deze vrijheid juist bevestigen door eerst een ander vrij te laten. En wanneer men de andere vrij laat te denken en te handelen zoals zij het het best vinden, mits zij niet - en dat is natuurlijk een belangrijk punt - daardoor U en anderen onherstelbare schade toebrengen, dan geloof ik dat die onverdraagzaamheid heel gauw de wereld uit zou zijn. Onverdraagzaamheid bestaat in deze wereld uit twee verschillende delen, het éne is angst en het tweede is: ik heb gelijk en niemand anders. Neem het tweede weg, dan zal het eerste minder worden. En als het eerste minder wordt, dan zal langzaam maar zeker de wereld vertrouwen gaan toeblijven om een ander werkelijk ook als een vrij mens te accepteren; niet alleen vrij te laten, maar ook als vrij mens te accepteren. Nu, ik geloof dat ik daar die vragen mee beantwoord heb. Is er nog iets. in de zaal, nu ja, er is natuurlijk wel iets, maar ik bedoel een vraag?

- x Wat is de geestestoestand van een slaapwandelaar?
- Nou, over het algemeen een droomtoestand, geest met het lichaam verbonden droomt en brengt bepaalde delen van de droom in praktijk, wat natuurlijk erg lastig kan zijn, want hij droomt dat hij volledig aangekleed rondwandelt en in werkelijkheid heeft hij alleen z'n jasje aangetrokken, maar daar onder daar hangen nog de slippers van het nachthemd, maar hij heeft dan het idee dat hij volledig zich gekleed heeft. Hij denkt dat hij een bepaalde werkzaamheid verricht, maar zal dat niet altijd volledig doen en dan gaat hij in z'n slaap het werk van de dag afmaken en doet hij het meestal veel beter dan wanneer hij wakker is. De toestand is eigenlijk van een dromen, een dromen dat zo juist is als het ware, dat het door het lichaam als een normale handeling wordt opgevat, ofschoon het bewustzijn onvolledig is.
- x Omdat het zo dikwijls gebeurt dat ze waarlijk zeer gevaarlijke experimenten doen zonder daar ongelukken door te krijgen of zo.
- Nu dat is heel begrijpelijk; ze zijn niet bang. De meeste mensen die krijgen een ongeluk doordat ze bang zijn, maar die man die slaapt, dus die denkt dat alles in de beste orde is, nietwaar? Die wandelt misschien daar over het richeltje van de dakgoot heen, maar hij denkt dat hij op een wijd wandelpad loopt en wandelt heel rustig verder; er gebeurt niets. En als U zo over datzelfde ding zou gaan, zou U ook niets gebeuren, maar op een gegeven ogenblik dan kijk je naar beneden en dan denk je: wat zou er nu eens gebeuren als ik val? Maar dan val je al bijna, hou je dan maar vast. Vrienden, U moet mij niet kwalijk nemen, ik wordt op m'n schouder getikt; ze zeggen: je praat wel mooi, maar HET SCHONE WOORD hoopt het toch nog wel iets wijdingsvoller te doen. Nu, ik heb in ieder geval mijn tijd ruim vol gemaakt en dan laat ik de rest maar aan "het schone woord" over. Ik wens U in ieder geval een prettige avond hoor en een droge thuiskomst.

ABONNEMENT OP ONS WEKELIJKS VERSLAG. Door storting van f 5,- op giro no. 517676 ten name van J. Rientjes, te Scheveningen, verzekert U zich gedurende 10 weken van de ontvangst van ons orgaan dat 50 cent per nummer kost. Ons verslag is een woordelijke weergave van al het gesprokene, daar een en ander op de band-recorder is opgenomen. GEEFT ONS ADRESSEN OP VOOR HET ZENDEN VAN PROEFNUMMERS. Dank aan hen die aan ons verzoek reeds gevolg gaven. Alle reeds verschenen nummers hebben wij nog in voorraad.

Goeden avond vrienden,

Wij gaan dan besluiten met HET SCHONE WOORD en ik laat het aan U over welke onderwerpen. Behandelingswijze behoud ik mijzelf voor. Onderwerpen alst U blieft éénwoordig. Wanneer wij werken met woorden en begrippen, dan zult U begrijpen dat een zin een te nauwkeurige definitie betekent of een spreuk, waardoor het ons soms onmogelijk zou worden de juiste stellingen en tegenstellingen in een ogenblik naar voren te brengen; dan zouden we daar te lang over moeten praten. Daarom dus éénwoordig. Karma was er?

- x KARMA - EENZAAMHEID - ZONNEGLORE - TWEELINGZIEL - HEMELVAART - ZALIGMAKER.
- Juist. Wanneer het zonnegloren van bewustzijn doordringt doordat men de weg van de Zaligmaker volgt, dan zal het karma veranderen, dan zal men in eenheid met de tweelingsziel de ware Hemelvaart aantreden. Is dat voor U acceptabel?
- x Ja.

Gebonden op een wentelend rad
Wordt de ziel gesleept
Van lot tot lot.
Zij ondergaat steeds vreugd en pijn
Maar vindt nog niet de weg tot God
En tot het ware zijn.
Zij zoekt en zoekt,
Maar Karma trekt haar alle wegen voort
En doet haar gaan volgens de wet,
Zoals dat volgens karma hoort
De eeuw'ge wet in den begin
Voor al het leven neergezet.
De Zaligmaker kwam en sprak
En gaf een woord van zoveel macht
Dat het alle wetten brak.
De ziel die het woord heeft verstaan
Verlaat het troosteloze lot van karma;
Binding aan het rad van 't leven
En gaat voort naar andere wereld
En naar beter streven.
Dan gloort de zon, de zon van God
Het licht, dat is het ware zijn.
En langzaam ebt dan uit zo'n mens
Zo'n ziel, weg alle pijn
En alle eenzaamheid.
Niet meer voelt zij zich arm of rijk,
Vervloekt, ofwel gebenedijd;
Zij voelt zich slechts één met haar God
En gaat de wegen voort,
Zoals de Zaligmaker wees den weg
Eens met het woord
der wijding.
Hij wijdde in, op een heuvel gezeten
Een volk,
Ze hebben gehoord alle woord
En hebben het toch niet verstaan.
Daarom moeten zij zo vaak nog
Voort, van leven tot leven gaan,
Gebonden door karma en onderdaan
Aan de wetten der natuur.
Maar ook voor hen komt eens het uur
Dat het zonnegloren van Gods licht
Hun blikken opwaarts richt.
En dan, benijdend nagestaard
Door menige ziel die achterblijft,
Begint een hemelvaart.
Lichter, lichter wordt het Al
En groter wordt de vreugd;
Weg valt het wezen, oud en moe
Er komt een nieuwe jeugd,
Een nieuw bestaan.
En ziet, soms ziet men aan z'n zij
Een tweelingsziel dan gaan.
Zo schrijdt men verder, stap na stap
Omhoog op 't gouden pad,
Totdat men binnen gaat in 't zijn
Dat men noemt de stad, het nieuw Jeruzalem.
Daar waar geen eenzaamheid bestaat,
Daar waar het lijden is gedoofd,
Waar niemand meer ten onder gaat
In lot, en noodlot en beroofd
Het nieuwe leven weer aanvaardt
Maar waar het leven eeuwig is
En niets meer wordt gespaard
Omdat het leven is: God,
Eénzijn met God, één met Zijn licht.
Een leven dat niet kent de plicht
Omdat het eigen wezen wenst
Gods wegen voort te gaan.
En zo bereikt dan d'arme ziel, eens rijk,
Het eeuwige bestaan, dat is de werkelijkheid
Waarvoor geschapen werd die ziel
Aan het begin der tijd.

Ik dank U voor Uw aandacht.

